

Uitkomsten van een onderzoek in
stadsdeel Amsterdam Nieuw West

Trekt een kwalitatief goed schoolgebouw meer leerlingen aan?

Trekt een kwalitatief goed schoolgebouw in het basisonderwijs meer leerlingen aan? Je zou verwachten dat ouders daar op letten en hun kind naar een school met een goed gebouw sturen. En dus dat de aantrekkelijkheid van het gebouw van invloed is op de schoolkeuze.

Tekst Onno Martens, Guido Walraven en Paco Lucassen

In opdracht van stadsdeel Amsterdam Nieuw West hebben we deze vraag onderzocht. Hiervoor is gesproken met ouders en schoolleiders op zes scholen. Daarnaast hebben we de kwaliteit van de schoolgebouwen gemeten. Ouders geven aan dat het gebouw op zichzelf niet zo'n rol speelt bij de schoolkeuze. Duidelijk is dat er geen directe verbanden zijn tussen de leeftijd van een schoolgebouw en de leerlinggroei. Er zijn immers scholen in nieuwe gebouwen die niet groeien en ook scholen in oude gebouwen die wel groeien. Maar zijn er misschien wel indirecte, meer subtiele verbanden tussen kwaliteit van het schoolgebouw en ouderkeuzes? Die vraag is voor stadsdeel Amsterdam Nieuw West van belang, omdat er grote verschillen zijn in populariteit van de scholen.

Zeven kwaliteitsdimensies

De kwaliteit van de zes schoolgebouwen is beoordeeld op zeven kwaliteitsdimensies. Tabel 1 laat zien, dat elke dimensie of categorie weer bestaat uit een aantal (deel)aspecten. De resultaten van deze beoordeling kunnen grafisch worden weergegeven in een zogenoemde schoolgebouw-spin. Aan de hand van de spin kunnen we de gebouwen ook systematisch met elkaar vergelijken. Samenvattend kan worden gesteld, dat de nieuwe gebouwen in het algemeen een hogere score krijgen dan de oude gebouwen.

Oudergesprekken

In dit verkennende onderzoek hebben we op vier scholen oudergesprekken gevoerd. Een vergelijking van antwoorden van ouders uit nieuwe en oude gebouwen levert dan voornamelijk overeenkomsten in de beoordeling op. Alle ouders letten bij beoordeling van het schoolgebouw voornamelijk op dezelfde aspecten, zoals schoon en veilig, ruimte en licht. Ouders die gekozen hebben toen de scholen recent in nieuwbouw zaten, beoordelen dat nieuwe van een gebouw expliciet als positief. Maar ouders die kozen toen hun school in een oud gebouw zat, noemen in het gesprek ook positieve kenmerken van het gebouw. Beide groepen ouders noemen bovendien verbeterpunten. De ervaringen die na de keuze zijn opgedaan in het gebruik van het gebouw, zijn zodoende bij beide groepen ouders genuanceerd of gemengd.

Hoe werkt de beoordeling van het gebouw door in motieven voor de schoolkeuze van ouders? Bij de ouders die wij hebben gesproken heeft de kwaliteit van schoolgebouwen eigenlijk geen rol van betekenis gespeeld. Het gaat er volgens de ou-

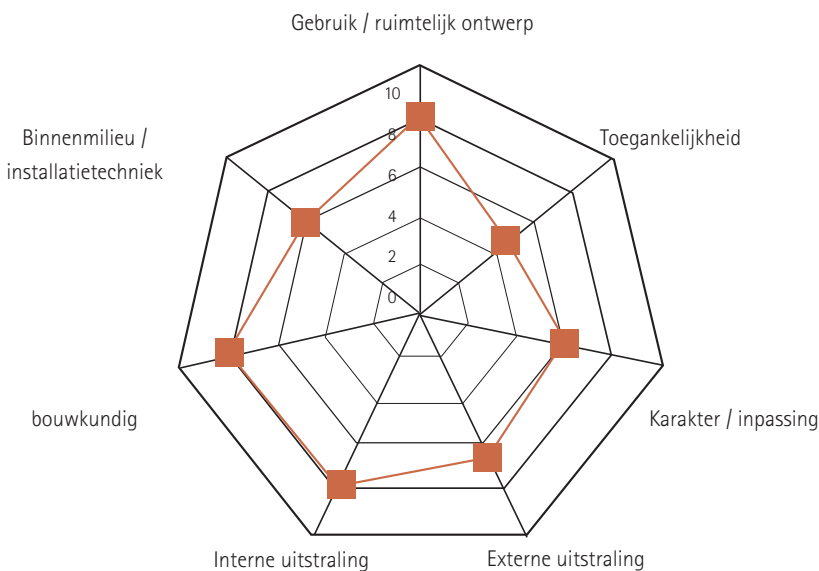
	Kwaliteits- Categorie	Kwaliteitsaspect	Kwaliteitsdeelaspect
KWALITEIT VAN EEN GEBOUW	FUNCTIONALITEIT	Gebruik / Ruimtelijk ontwerp	Onderwijsproces Capaciteit Interne logistiek Toezicht en controle
		Toegankelijkheid	Bereikbaarheid Parkeren
	BELEVING	Inpassing	Omgeving Terreininrichting Architectuur
		Externe uitstraling	Esthetisch Schaal en afmetingen
		Interne uitstraling	Belevingskwaliteit / gebruik Materialen en inrichting Licht en kleuren Uitzichten
	MATERIAALTECHNISCH	Bouwkundig	Onderhoud
Binnenmilieu		Akoestiek en geluidsisolatie Daglichttoetreding Luchtkwaliteit Thermisch comfort	

Tabel 1 Dimensies van kwaliteit

ders om dat er geleerd wordt en daarvoor willen ze naar 'het totaalplaatje' kijken. Bij dat totaalplaatje spelen voor allebei de groepen ouders bij de keuze van een school elementen mee zoals een school in de buurt, de onderwijskwaliteit, wat anderen aanraden, de sfeer in de school en het contact tijdens de rondleiding bij het eerste bezoek.

Onze conclusies?

Kwalitatief goede gebouwen trekken niet meer leerlingen. Veel belangrijker zijn de onderwijskwaliteit, de sfeer en het (eerste) contact met ouders. De kwaliteit van het schoolgebouw is dus alleen indirect van invloed op de schoolkeuze. Uit een aanvullend kwantitatief onderzoek van de gemeente Amsterdam blijkt dit subtiele verband ook: ouders zijn bereid ▷

Aanbevelingen

Het lijkt erop, dat de kwaliteit van een schoolgebouw als drempelwaarde werkt: wanneer die drempelwaarde niet wordt gehaald, dan is dat een reden een school niet te kiezen, maar boven die waarde krijgen andere keuzemotieven prioriteit. Ouders gaan voor het 'totaalplaatje'. Voorop staan de kwaliteit, de sfeer en het contact met ouders. Wilt u toch investeren in gebouwen? Houdt dan de basiskwaliteit op orde (regulier onderhoud, drempelwaarde). En investeer in verbetering van het binnenklimaat – dat komt de leerprestaties direct ten goede. ◀

Onno Martens is adviseur bij Vastgoeddialog in Rotterdam, een adviesbureau voor maatschappelijk vastgoed. Guido Walraven heeft zijn eigen bureau voor onderzoek en advies op het gebied van onderwijs en jeugdbeleid. Hij is coördinator van het landelijk Kenniscentrum Gemengde Scholen.

Paco Lucassen is onder meer medewerker bij het Kenniscentrum Gemengde Scholen.

Met dank aan Edmond de Ru van Stadsdeel Nieuw West voor commentaar op een eerdere versie van dit artikel.

Het volledige rapport is te vinden op www.gemengdescholen.nl in de rubriek 'nieuws'. Voor meer contact: Guido Walraven, Landelijk Kenniscentrum Gemengde Scholen, telefoon: 06 5214 5805 of mail naar guido.walraven@planet.nl.

tot een grotere loopafstand bij kwalitatief goede gebouwen. Dit alles laat onverlet dat de kwaliteit van het gebouw van invloed is op de prestaties van kinderen. Dat het gebouw daarbij de onderwijsprestaties kan beïnvloeden of het onderwijsconcept kan hinderen blijkt duidelijk uit de recente landelijke monitor van OCW.